

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula III. Omne quod est quando est necesse est esse Et omne, quod non est, quando non est necesse est

urn:nbn:de:bsz:31-102400

detraheret universalitati nostri axiomatis, quatenus id loquitur de enunciationibus contradicentibus, in illis dari medium, hoc est, utramque falsam esse, negans. At duæ illæ enunciationes non sunt contradicentes, cum utraq; sit affirmativa, licet sint de prædicatis contradicentibus, sive finito & infinito. Quod attinet has contradicentes, esse est Ens, esse non est ens, inter eas medium dari ipsi negant; cum concedant posteriorem veram, priorem falsam esse. Quæ de concretò & abstractò, & aliis isti Autores disputant, de iis aliò locò.

XVII. Id hinc antequam ad alia progrediamur, adhuc notari volumus, in priori regulâ vocem *idem*, in hâc secūdâ autem vocem *quodlibet* tam latè esse extendendas, ut non solum ad ens reale, sed etiam ad quodlibet; quod verbis exprimi, aut mente concipi potest, porrigantur. Quicquid enim mente concipi potest, ut Chimæra, Hippocentaurus, illud est, vel non est, est homo, vel non est homo, neque de eodici potest quod simul sit & non sit simul, sit homo & non sit homo.

REGULÂ III.

Omne quod est, quando est, necesse est esse. Et, omne, quod non est, quando non est, necesse est non esse. Arist. æt. æqu. c. VII.

I. Dicitur: Si omne quod est, necesse est esse, & quod non est, necesse est non esse, sequitur

in rebus non dari contingentiam, five nihil esse vel non esse contingenter.

II. Resp. Necessitas est duplex: absoluta, & immutabilitatis ex suppositione. Necessitas absoluta, secundum Gabrielem *III. dist. XVI. q. I. est*, cujus oppositum includit contradictionem. Absolutam necessitatem, inquit Pererius *Lib. IX. Phys. c. XIII. voco eam*, quæ simpliciter rei convenit ex naturâ suâ. & secundum omnes temporis differentias, ut hominem esse animal, absolutè necessarium est, quia oppositum ejus; nempe hominem non esse animal, implicat contradictionem. Esse animal enim est ipsa natura hominis, & nulla temporis differentia potest ipsi non convenire. Necessitas immutabilitatis ex suppositione dicitur; cum aliquid convenit rei contingenter, si ejus natura in se spectetur, factâ tamen aliquâ hypothesi, non potest ipsi non convenire, v. g. Petrum progredi, simpliciter est contingens, positô tamen quod currat, necesse est ipsum progredi.

III. Jam dico, Regulam loqui de necessitate immutabilitatis ex suppositione, quæ stat cum contingentia: contingens est, Petrum esse, aut ebrium esse, cum oppositum, ipsum non esse, aut non esse ebrium, non implicet contradictionem, neque esse, aut ebrium esse, ipsi ex naturâ suâ competat: positô tamen, ipsum esse,

esse, aut re, quô esse, sed dicendum non est, quod sit, gens est, quod hō est, ipsu

IV. posse bif est: omni rem, quæ anteced enim ita me quo quod est non est, ferè ver quando quando quando est, nec niam qu non idem Idem dic stoteles. quod est est esse.

esse, aut ebrium esse, non potest eò ipsò tempo-
re, quò est, aut ebrius est, non esse, aut non ebrius
esse, sed necessariò est, aut etiam ebrius est. Idem
dicendum de eò quod non est. Aliquid, quod
non est, contingens est non esse: positò tamen,
quòd sit, necesse est ipsum non esse. Sic contin-
gens est, Petrum non esse ebrium, positò tamen,
quod hòc vel illò tempore non sit ebrius, necesse
est, ipsum tunc non esse ebrium.

IV. Ad argumentum respondeo: Antecedens
posse bifariam intelligi: 1. In sensu divisò, qui hic
est: *omnem rem, quæ est, necesse est esse; & omnem
rem, quæ non est, necesse est non esse.* Et sic negatur
antecedens, neque id dicit nostra regula. Non
enim ita sonat: *omne quod est, necesse est esse; & om-
ne quod non est, necesse est non esse; sed ita, omne
quod est, quando est, necesse est esse; & omne quod
non est, quando non est, necesse est non esse.* Iisdem
ferè verbis pro explicacione utitur Aristoteles
quando *l. cit.* ait: *Ergò quod est, necesse est esse,
quando est; & quod non est, necesse est non esse,
quando non est. Verùm nec necesse est esse, quicquid
est, nec necesse est non esse, quicquid non est. Quo-
niam quicquid est, ex necessitate esse, quando est,
non idem valet, quòd simpliciter ex necessitate esse.*
Idem dicendum est de eò, quod non est. Hæc Ari-
stoteles. 2. In sensu compositò, qui hic est: *omne
quod est, quatenus est, vel, positò quod sit, necesse
est esse. Et omne quod non est, quatenus non est,*

B

vel

vel positò quod non sit, necesse est, non esse. Et sic antecedens verum est, sed negatur consequentia, quia illa necessitas non est absoluta, sed hypothetica sive ex suppositione, quæ contingentiam non excludit.

REGULA IV.

Non entis nulla sunt predicata.

I. Bifariam ens accipi et n̄suevit; primò locò nominis, & significat essentiam, vel rem ratione essentia suâ, sive actu sit in rerum naturâ, sive non sit, quomodo rosam in hyeme ens esse dicunt Secundo locò participii, quomodo solum id dicitur ens, quod actu existit in rerum naturâ. Quæ quidem duplex hujus vocis acceptio in ipso etiam Aristotele fundamentum mihi habere videtur. Nam apud ipsum τὸ εἶναι jam existentiam significat, & construitur cum casu accusandi, ut I. Post. t. 14. & II. post. t. 72. Jam essentiam, & cum Dativò conjungitur, ut IV. Metaph. t. II. & III. de an. t. 9. & alibi, ut τὸ ἀνθρώπου εἶναι essentiam hominis, τὸν ἀνθρώπου εἶναι, hominem esse significat. Cum igitur quot modis unum oppositorum dicitur, tot & alterum dicatur, necesse est, non ens bifariam accipi: 1. ut opponitur enti in primâ acceptione, & sic nihil dicitur non ens, nisi cui repugnat actu esse, ut Chimære, 2. ut opponitur enti in posteriori significatione, estque idem quod non existens actu in rerum naturâ, etsi existere possit, ut rosa in hyeme, quæ in priori significatione

n̄s

ne non e
r aph. t.
ἐστὶ ἢ, ὄν
τὴν sunt
tur regu

II. D
cellaria
tingenti
cellaria d
ta quæ lu
si non ex
sâ rerum
tio: leo e
fer. Iore
dentalib
ita enunc
eidentia.

III. V
emerectè
eitur præ
ri, quæ on
dentalia.
non entia
eclipsis, q
sanitas, q
est. II. Q
dens, cuju
& tamen
plus actu